

UTU-työryhmän kokous 1/2022

PJ Anna-Maija Pajukallio

YM

10.2.2022

1. Kokouksen avaaminen ja esityslistan hyväksyminen



2. Edellisen kokouksen kokousmuistion hyväksyminen



3. Väliraportin tarkasteluvaihtoehtoista keskustelu ja sopiminen



Tavoitteet

- Päätöksenteko edistää kiertotaloutta ja uusiomateriaalien käyttöä tavalla, josta ei aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle
- Päätöksenteko on sujuvaa ja ennakoitavaa
- Toiminnanharjoittajia kohdellaan yhdenvertaisesti
- Päätöksenteko on läpinäkyvää ja päätökset ymmärrettäviä ja helposti löydettävissä



Tavoitteiden saavuttamisen reunaehdot

- Lainsäädäntö ja sitä tukeva ohjeistus on selkeää ja lainsäädännön tavoitteiden mukaista
 - Toiminnanharjoittajilla ja viranomaisilla on selkeä käsitys lainsäädännön peruskäsitteistä (jäte, sivutuote, ei enää jäte) ja niiden soveltamisesta sekä eri tilanteissa noudatettavasta päätöksentekomenettelystä
 - Päätöksenteon linkittyminen ja riippuvuussuhteet muihin päätösmenettelyihin ovat selkeitä
 - Päätöksentekomenettelyssä otetaan huomioon EeJ- ja sivutuotepäätöksenteon eroavaisuudet sekä laitoksen ympäristölupatilanne (uusi / jo luvitettu laitos)
- Päätöksenteko noudattaa Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten, EU-säätelyn ja perustuslain vaatimuksia
- Toiminnanharjoittajat tekevät laadukkaita hakemuksia ja reagoivat nopeasti viranomaisten täydennyspyyntöihin
- Viranomaisilla on käytössään riittävä asiantuntemus ja riittävästi aikaa päätösten valmisteluun



Vaihtoehto 0+

- **Ei päätöksenteon keskittämistä eikä erillistä uutta menettelyä**
 - Päätöksiä tekeville viranomaisille mahdollisuus/velvollisuus asiantuntijalausuntoon lisäämällä SYKEN tai asiantuntijalaitoksen resursseja + tarvittavat muutokset lainsäädäntöön
 - Päätöstietokannan perustaminen ja ylläpito, tietojen toimittaminen tietokantaan + tarvittavat muutokset lainsäädäntöön
 - Riskinarvioinnin systemaattinen kehittäminen
 - Ympäristöministeriön ohjeen (2019) päivittäminen [+ toiminnanharjoittajien neuvonnan kehittäminen]



Vaihtoehto 1

- **Päätöksenteon keskittäminen**

- vaihtoehdon 0+ toimenpiteet, pois lukien asiantuntijalausunto
- päätösten keskittäminen yhdelle viranomaiselle (AVI?) tarvittavin lainsäädäntömuutoksin
 - Keskitetäänkö kaikki sivutuote/EeJ-asiat vai ainoastaan silloin, kun samalla ei päätetä muista luvanedellytyksistä?



Vaihtoehto 2

- **Uuden päätösmenettelyn luominen sivutuote/EeJ-asioille**
 - vaihtoehdon 0+ toimenpiteet, pois lukien asiantuntijalausunto
 - päätöksenteon keskittäminen (AVI, ELY, SYKE) ja kokonaan ympäristöluvasta irrotetun päätösmenettelyn luominen uudella lainsäädännöllä



Vaihtoehto X

- **Jatkotarkastelussa vaihtoehtoja voidaan jakaa myös alavaihtoehtoihin**
 - esimerkiksi vaihtoehto 2a (ei päätöksenteon keskittämistä + uusi menettely) ja 2b (pätöksenteon keskittäminen + uusi menettely)



	VE 0+	VE 1	VE 2
Muutoksia menettelyä koskevaan lainsäädäntöön	(max. vähäisiä)	X	X
Päätöksenteon keskittäminen yhdelle viranomaiselle		X	X
Ympäristöluvasta irrotettu kevyempi menettely			X
Päätöksentekomenettelyn keston mahdollinen rajaaminen			X
Päätöksentekoviranomaiselle mahdollisuus/velvollisuus asiantuntijalausuntoon	X		
Materiaalin ympäristövaikutusten ja riskien systemaattisen arvioinnin kehittäminen	X	X	X
YM:n v. 2019 tapauskohtaista päätöksentekoa koskevan muistion päivittäminen ja mahdollisen muun ohjeistuksen laadinta	X	X	X
Päätöstietokannan perustaminen ja ylläpito	X	X	X

Vaihtoehdoissa jo tunnistettuja haasteita

- Erillisen päätöksentekomenettelyn suhde ympäristölupamenettelyyn uuden laitoksen tapauksessa (ei olemassa olevaa ympäristölupaa)
 - haettava ensin EeJ/sivutuotestatus, lupaharkinta vasta lainvoimaisen päätöksen jälkeen → sujuvoittamisen sijaan kapuloitetaan?
- Muutoksenhaku erillisessä päätöksenteossa (YSL / JL)
 - mikä on toimivaltainen hallinto-oikeus?
 - miten erillisen päätöksen muutoksenhaku suhteutuu mahdolliseen y-luvan muutoksenhakuun?
- EeJ-/sivutuotepäätöksenteon erityispiirteet (ero ympäristövaikutusten kohdentumisessa ja asianosaisuudessa ympäristöluvitukseen verrattuna)
- Muutokset ”harmaalla alueella”
 - ”harmaa alue”: olemassa olevat laitokset, joiden toiminnassa on vakiintunut käsitys niiden EeJ/sivutuote-luonteesta, mutta nimenomaista viranomaispäätöstä/harkintaa tästä ei ole
 - tulee joidenkin materiaalien osalta johtamaan negatiivisiin yllätyksiin



Ehdotus: väliraportin rakenne

1. Tausta
2. Tavoitteet
3. Tarkasteltavat kehittämissvaihtoehdot
4. Kehittämissvaihtoehtojen vertailu
5. Jatkotoimet



4. Kevään työsuunnitelma



UTU-työryhmän tehtävät

- kartoittaa nykyiseen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevaan tapauskohtaiseen päätöksentekoon liittyviä kokemuksia ja seurata tapauskohtaisten jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevaa hallintokäytäntöä
- tarkastella tapauskohtaisen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevan päätöksenteon menettelyllisiä kehittämismahdollisuuksia (ml. tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn keventäminen ja keskittäminen yhdelle viranomaiselle) ja tehdä esitys tätä koskevista lainsäädäntömuutostarpeista
- arvioida tarvetta ja toimintatapoja kansallisten jätelajikohtaisten EoW-asetusten säätämiseksi
- lisäksi seurata EU:ssa tapahtuvaa kehitystä ja tarvittaessa tunnistaa vaikutuskohteita (esimerkiksi liittyen jätelajeihin, joiden osalta EU-harmonisointi olisi tarpeen tai hyödyllinen)



UTU-työskentely 2021-2023



Kevään 2022 työsuunnitelma



- Sidosryhmätilaisuus vko 19
- Muovi EoW-asetusluonnoksen esittely
- Koronatilanteen salliessa hybridikokous

5. Jätteeksi luokittelun päättymisen ja rajapinta jäte- ja kemikaalisääntelyn välillä

Topi Turunen / SYKE



6. Muut esille tulevat asiat



7. Kokouksen päättäminen

Seuraava kokous keskiviikkona 20.4.2022 klo 13-15

